

Методика. Практика. Експеримент

З ДОСВІДУ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Спорт і наука – фундамент Інституту фізичного виховання і природознавства

Петро КОХАНЕЦЬ,

заступник директора Інституту фізичного виховання і природознавства з навчальної роботи, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, старший викладач

У процесі реалізації вимог Болонської конвенції 15 травня 2006 р. в структурі Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди був відкритий Інститут фізичного виховання і природознавства. Його створено шляхом реорганізації факультету фізичного виховання та природничо-географічного факультету. На сьогодні це найбільший структурний підрозділ університету. Інститут функціонує як цілісна структурна одиниця, без поділу на факультети. За трьома спеціальностями тут навчаються 1100 студентів: з них 625 на денній і 475 на заочній формах навчання.

Інститут готує фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за такими спеціальностями: *Фізична культура*. Спеціалізація: туристична робота. *Біологія*. Спеціалізація: практична психологія. *Біологія*. Спеціалізація: основи інформатики. *Біологія і фізична культура*. *Географія і біологія*. Спеціалізація: краєзнавчо-туристична робота. *Географія і фізична культура*. Спеціалізація: краєзнавчо-туристична робота.

Навчально-виховний процес та наукову роботу в університеті здійснюють близько 20 кафедр, з яких шість – інститутського підпорядкування. Першими завідувачами кафедр в інституті стали: доктор педагогічних наук, професор Л.В. Волков, кандидат педагогічних наук, професор О.М. Джус, кандидат педагогічних наук, професор Б.О. Чернов, кандидат біологічних наук, професор В.М. Джуран, кандидат біологічних наук, доцент Т.Г. Кебало. У 2010 р. кафедру спортивних дисциплін і туризму

очолив кандидат педагогічних наук, доцент С.А. Закопайло. Першим директором інституту на конкурсній основі був призначений декан природничо-географічного факультету, кандидат біологічних наук, доцент В.В. Куйбіда.

Серед викладачів спеціалізованих кафедр три заслужених працівники освіти, два заслужених працівники фізичної культури і спорту, заслужений тренер України, два судді національної категорії, один майстер спорту міжнародного класу, десять майстрів спорту. Два співробітники інституту керують комітетами національних федерацій, один – член технічного комітету Європейської асоціації футболу (УЄФА), чотири – члени спеціалізованих рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій, два – члени ВАКу України. З випускників спеціальності «Фізичне виховання» понад 10 осіб стали кандидатами наук.

Студенти та випускники достойно представляють університет на національних та міжнародних змаганнях різного рангу.

Олена Юрковська – Герой України, кавалер ордена княгині Ольги III ступеня, студентка 6-го курсу, заслужений майстер спорту України, чемпіон і призер трьох Параолімпійських ігор: в Солт-Лейк-Сіті (США, 2002), в Турині (Італія, 2006) – чотириразова чемпіонка та найкраща спортсменка, у Ванкувері (Канада, 2010) – володарка п'яти нагород з лижних гонок та біатлону. **Віталій Кличко** – Герой України, випускник факультету фізичного виховання, кавалер ордена «За мужність», заслужений майстер спорту України з боксу, шестиразовий чемпіон світу з кікбоксингу, чемпіон світу за версіями WBO (1999), WBC (2004, 2008) в суперважкій ваговій категорії. **Володимир Кличко** – випускник факультету фізичного виховання, заслужений майстер спорту України з боксу, олімпійський чемпіон (Атланта, 1996), чемпіон світу за версіями WBO (2000–2003), NABF (2005–2006), IBF/IBO (2006) в суперважкій ваговій категорії.

Олександра Кононова – студентка 2-го курсу, майстер спорту міжнародного класу з лижних гонок, триразова чемпіонка та володарка двох медалей на Х зимових Параолімпійських іграх у Ванкувері (Канада, 2010), переможниця етапів Кубка світу з біатлону.

Сергій Дзіндірук – випускник факультету фізичного виховання, заслужений майстер спорту України з боксу, срібний призер чемпіонату світу з боксу (Дрезден, 1995), учасник Олімпійських ігор (Атланта, 1996), дійсний чемпіон світу за версією WBO у вазі до 69,9 кг. **Юрій Нужненко** – випускник факультету фізичного виховання, заслужений майстер спорту України з боксу, інтерконтинентальний чемпіон WBA (2007), дійсний чемпіон світу за версією WBA (2008) у напівсередній вазі.

Студенти – учасники Олімпійських ігор у Китаї (2008): **Олександр Корчмід** – чемпіон VI літньої Універсиади України в стрибках з жердиною, чемпіон Європи серед молоді (Польща), чемпіон XXII Всесвітньої універсиади (Південна Корея); **Віктор Ястребов** – чемпіон VI літньої Універсиади України в потрійному стрибку, срібний призер XXII Всесвітньої універсиади (Південна Корея); **Віктор Кузнецов** – фіналіст Олімпіади у потрійному стрибку; **Ганна Самолюк** – студентка 6-го курсу, відмінниця навчання, Президентський стипендіат, майстер спорту України, чемпіонка світу зі штовхання ядра у Канаді (2004), срібна призерка юнацьких Олімпійських ігор, дворазова чемпіонка Європи у складі команди (2009, 2010); **Дмитро Баток** – студент 3-го курсу, майстер спорту України з ушу, бронзовий призер чемпіонату Європи з ушу серед юніорів у Туреччині (Анталія, 2010).

Лише у 2010 р. кількість спортсменів інституту зросла на 37 осіб – майстрів та кандидатів спорту. П'ятикурсник **Назар Коваленко** став призером чемпіонату Європи зі спортивної ходи, а першкурсник **Олександр Тихоступ** – срібним призером чемпіонату світу з пауерліфтингу серед юнаків у Чехії. Обидва виконали нормативи майстра спорту міжнародного класу.

Золотий фонд спортсменів поповнили: **Ігор Лященко** – студент 1-го курсу, майстер спорту України, чемпіон Європи та юнацьких Олімпійських ігор (Сінгапур, 2010); **Сергій Малишевський** – студент 1-го курсу, заслужений майстер спорту, чемпіон світу (2004), срібний призер чемпіонату світу (2008), дворазовий параолімпійський чемпіон з греко-римської боротьби; **Анатолій Борисенко** – студент 1-го курсу, майстер спорту міжнародного класу, параєвропейський чемпіон з греко-римської боротьби; **Руслан Самченко** – студент 1-го курсу, учасник Х зимових Параолімпійських ігор у Ванкувері (2010); **Софія Мезенцева** – студентка 3-го курсу, майстер спорту міжнародного класу, бронзовий призер чемпіонату світу зі спортивної акробатики (2002); **Олександра Горкавенко** – студентка 6-го курсу, майстер спорту міжнародного класу, бронзовий призер чемпіонату світу зі спортивної акробатики та ін.

Традиційним в університеті став турнір з футболу «Кубок депутата обласної ради В.П. Коцура», який збирає кращі команди учнів – випускників Київщини. В окремі роки студентами університету ставали 9–11 учасників турніру.

Колектив інституту надає особливого значення науковій роботі. При кафедрі теорії і методики фізичного виховання (ТМФВ) працює постійно діюча аспірантура за двома спеціальностями – «Фізичне виховання різних груп населення», «Олімпійський і професійний спорт». Нині в аспірантурі навчаються шість аспірантів.

В інституті функціонують три навчально-методичні лабораторії (при кафедрі ТМФВ (керівник – професор Л.В. Волков), при кафедрі медико-біологічних дисциплін і валеології (керівник – професор Н.І. Коцур), при кафедрі спортивних дисциплін і туризму (керівник – доцент Б.П. Пангелов), де проводяться дослідження, які є основою написання дипломних, магістерських, кандидатських робіт.

Упродовж 1990–2010 років нашими науковцями було проведено наукові дослідження і на їх основі видано монографії, підручники, навчальні й методичні посібники, більшість з яких мають гриф МОН України. Це, зокрема, «Анатомія рослин» (В.М. Джуран, 1999); «Морфологія рослин» (В.М. Джуран, 2001); «Основи ботаніки» (В.М. Джуран, Н.І. Крецул, 2002); «Ботаніка: вищі рослини» (В.М. Джуран, Н.І. Крецул, 2006); «Народна зоологія» (В.В. Куйбіда, 1994); «Народна ботаніка» (В.В. Куйбіда, І.В. Мороз, Л.В. Шаповал, 1995); «Народне землезнавство: Всесвіт і Земля» (В.В. Куйбіда, Б.О. Чернов, 1997); «Словник символів» (В.В. Куйбіда у співавторстві, 1997); «Народне землезнавство: літосфера, гідросфера» (В.В. Куйбіда, 2000); «Київщинознавство» (В.В. Куйбіда у співавторстві, 2001); «Словник символів культури України» (В.В. Куйбіда у співавторстві, 2002); «Народне землезнавство: атмосфера, людина і природа, екологія та географічні назви» (В.В. Куйбіда, Б.О. Чернов, 2002); «Словник символів культури України» (В.В. Куйбіда у співавторстві, 2005); монографія «Екологія і географічні назви» (В.В. Куйбіда, 2002); практикуми із зоології (В.В. Куйбіда, 1993), загальної та колоїдної хімії (В.В. Куйбіда, 1994, В.В. Куйбіда, В.В. Лопатинська, 2002), біохімії (В.В. Куйбіда, О.Ф. Глоба, 2004); хрестоматія з екології (В.В. Куйбіда, 1993); методичний посібник з польової практики з зоології (В.В. Куйбіда, В.М. Джуран, 1992); «Еколого-фаунистическая характеристика гистерид (Coleoptera, Histeridae) фауны Украины» (Ю.П. Шапран); «Історія фізичної культури» (Н.Є. Пангелова, 2007); «Методика викладання хокею з шайбою», Частина III (М.Т. Данилко, О.О. Борисов, В.Г. Курочкін, 2007); «Настільна книга тренера з футболу» (О.О. Борисов, О.М. Джус, М.Т. Данилко, 2007); «Методика викладання настільного тенісу» (М.Т. Данилко, О.О. Борисов, В.Г. Курочкін, 2008); навчальний посібник «Основи педіатрії і дитячої гігієни» (Н.І. Коцур, 2008); посібник з навчально-польової практики «Зоологія хребетних» (В.В. Куйбіда,

В.В. Лопатинська, Г.Г. Гавриш, 2008); навчальний посібник «Народне землезнавство: літосфера і гідросфера» (В.В. Куйбіда, Б.О. Чернов, 2008); практикум з основ аналітичної хімії (О.Ф. Глоба, 2008); навчально-методичний посібник «Математична статистика у практиці фізичного виховання і спорту» (М.В. Карченкова, 2008); навчально-методичний посібник «Валеологія» (Н.І. Коцур, 2009); навчально-методичний посібник «Спортивний туризм: змагання туристів-пішоходників» (І.А. Палатний, 2010); навчальний посібник «Теорія і методика викладання футболу» (В.М. Степаненко, 2010); навчальний посібник «Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей» (Б.П. Пангелов, 2010).

Здійснивши перспективні наукові розробки, викладачі інституту стали переможцями Міжнародного фонду «Відродження» і отримали гранти другого етапу конкурсу в рамках Програми «Трансформація гуманітарної освіти в Україні» Фонду Джорджа Сороса (Нью-Йорк):

– у напрямі фізіології людини і тварин – завідувач кафедри анатомії, фізіології та валеології Т.Г. Кебкало;

– у напрямі зоології ґрунтових безхребетних – доцент кафедри біології Ю.П. Шапран;

– у конкурсі зі створення підручників та навчальних посібників для середньої та вищої школи за розділом «Екологія» – директор інституту В.В. Куйбіда (2 гранти).

За кращий навчально-методичний посібник «Фізична географія України, 8 клас», представлений в 2002 р. на VII Міжнародному книжковому ярмарку «Зелена хвиля» у м. Одесі, завідувач кафедри географії та методики викладання професор Б.О. Чернов став лауреатом у номінації «Кращий навчально-методичний посібник для середньої школи».

У 2001 р. Міністерством освіти і науки України проводився Всеукраїнський конкурс на створення підручників, навчально-наочних та навчально-методичних посібників з екології. У номінації «Навчальна книга для загальноосвітньої школи» хрестоматії з екології для учнів старшої школи (автор – В.В. Куйбіда) було присуджено 2-ге місце.

Для визначення сучасного стану фітозабруднення природної флори Середнього Придніпров'я, з'ясування закономірностей мікроеволюційних процесів модельних видів рослин та розроблення рекомендацій щодо поліпшення екологічної ситуації в регіоні кафедра біології у співпраці з науковцями Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного працює за державним замовленням над темою «Фітозабруднення природної флори Середнього Придніпров'я в умовах антропогенного пресу та оптимізація екологічної ситуації». Керівник роботи – завідувач кафедри, професор В.М. Джуран.

Упродовж останніх років зусиллями кафедр були організовані міжнародні, всеукраїнські, регіональні наукові конференції, симпозиуми, «круглі столи», науково-практичні семінари, зокрема:

• Міжнародна наукова конференція з проблем здоров'я дітей і молоді та здорового способу жит-

тя: «Здоров'я дітей та молоді: програмні підходи та пріоритетні напрямки фізичного виховання» – 1999 р. (кафедра валеології спільно з факультетом фізичного виховання);

• Міжнародна наукова конференція «Проблеми інтеграції фізичного і розумового розвитку дітей у загальноосвітніх навчальних закладах за програмою педагогічного експерименту «Малому місту – культуру здоров'я і здоровий спосіб життя» – 2000 р. (кафедра валеології спільно з факультетом фізичного виховання);

• Міжнародна наукова конференція «Формування здорового способу життя в студентської та учнівської молоді засобами туристичної роботи» – 2001 р. (кафедра валеології спільно з факультетом фізичного виховання);

• «Круглий стіл» та симпозиум «Проблеми дослідження, збереження фіторізноманіття лівобережжя Київщини в аспекті оптимізації екологічної ситуації» – 2003 та 2004 роки (кафедра біології спільно з Інститутом ботаніки ім. М.Г. Холодного);

• Міжнародний науковий консультативно-практичний семінар «Прибори для изучения и контроля физико-химическими методами пищевых продуктов, сырья, полимерных материалов, водных растворов биологических веществ и факторов окружающей среды» – 2005 р. (кафедри факультету спільно з НВП «Буревестник», м. Санкт-Петербург, Росія);

• Всеукраїнська наукова конференція «Синантропізація рослинного покриву України» – 2006 рік (кафедра біології спільно з Інститутом ботаніки ім. М.Г. Холодного).

Традиційними вже стали Міжнародна науково-практична конференція з туризму та Всеукраїнська науково-практична студентська конференція «Актуальні питання розвитку спортивних дисциплін, атлетизму і спортивних ігор у навчально-виховному процесі». Ці конференції організовуються і проводяться професорсько-викладацьким колективом спортивних кафедр. З кожним роком збільшується кількість учасників із числа студентів, магістрантів, аспірантів. Матеріали конференцій публікуються у спеціальних збірниках.

Вагомих результатів у науковій роботі досягли студенти. Так, в 2003 р. у складі команди університету із трьох осіб Алла Білоцерківська (4-й курс) та Любов Скрипка (5-й курс) перемогли у Всеукраїнській студентській олімпіаді з психології. В особистому заліку Алла Білоцерківська посіла 2-ге місце (м. Київ). На Всеукраїнському конкурсі наукових робіт у 2004 р. (м. Переяслав-Хмельницький) перше місце посіли Олександр Васенко (1-й курс) із роботою «Еколого-антропоцентричні засади формування національної свідомості школярів» (керівник – В.В. Куйбіда) та Наталія Уросова (5-й курс) із роботою «Морально-духовне православне виховання дітей у традиційній українській родині» (керівник – доцент В.І. Скутіна); друге місце посіли Надія Коваль (4-й курс) із роботою «Виховання дітей у

традиційній православній українській родині» (керівник – Л.В. Глазунова) та Наталія Миханчук у конкурсі виступів.

Кафедра географії та методики викладання двічі організувала і на високому рівні провела третій тур Всеукраїнської студентської олімпіади з географії.

За останні три роки призерами Всеукраїнської студентської олімпіади з географії ставали студенти інституту: Микола Кикоть, Марина Давиденко, Ірина Ничипорук; з фізичного виховання – Лілія Ковальчук, а призерами у конкурсі наукових робіт – Марина Давиденко та Катерина Касатова.

В інституті функціонує наукова школа професора Л.В. Волкова.

Анотації

Петро КОХАНЕЦЬ

Спорт і наука – фундамент Інституту фізичного виховання і природознавства

У статті здійснено аналіз навчальної та наукової діяльності Інституту фізичного виховання і природознавства Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди. Наводяться дані, що свідчать про досягнення студентів і викладачів інституту у галузі спорту та наукових досліджень.

Ключові слова: наукова робота, конференція, олімпіада, спортивні змагання.

Пётр КОХАНЕЦ

Спорт и наука – фундамент Института физического воспитания и природоведения

В статье осуществлён анализ учебной и научной деятельности Института физического воспитания и природоведения Переяслав-Хмельницкого ГПУ имени Григория Сковороды. Приведены данные, которые свидетельствуют о достижениях студентов и преподавателей института в сфере спорта и научных исследований.

Ключевые слова: научная работа, конференция, олимпиада, спортивные соревнования.

Petro KOHANETS

Sport and science – the base of the Institute of physical upbringing and natural knowledge

The analysis of educational and scientific activity of the Institute of physical upbringing and natural knowledge of Pereyaslav-Khmelnytskyi SPU named by Hryhoriy Skovoroda is made in this article. Facts that testified about the achievements of students and teachers of the Institute in a branch of sport and scientific researches are given.

Keywords: scientific work, conference, sport competition.

Розвиток філологічної науки в Інституті мови і літератури

Наталія СМІРНОВА,

кандидат філологічних наук, керівник Інституту мови і літератури, доцент кафедри української та зарубіжної літератури і методики навчання,

Оксана СВИРИДЕНКО,

кандидат філологічних наук, заступник керівника Інституту мови і літератури з наукової роботи, доцент кафедри української та зарубіжної літератури і методики навчання

Інститут мови і літератури Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди створений 1 вересня 2006 року на базі філологічного факультету та факультету іноземних мов. Мета діяльності інституту – підготовка фахівців за спеціальностями «Українська мова і література» та «Мова і література (англійська, німецька, французька, російська)» освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр»,

«спеціаліст», «магістр», що зумовлено підвищеною потребою закладів освіти регіону у таких фахівцях.

Одним із найважливіших напрямів розвитку інституту є наукова робота, проведення якої відбувається з урахуванням сучасних тенденцій у філології та педагогіці. Важливого значення надається застосуванню інноваційних технологій під час виконання поставлених завдань та апробації найважливіших результатів досліджень, оскільки це один з основних